

ข้อเสนอ

แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้

พิจารณาศักยภาพภาคใต้เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนา

ภาคใต้ตั้งอยู่บนคาบสมุทรมลายูประกอบด้วย 14 จังหวัดมีพื้นที่ 44.2 ล้านไร่คิดเป็นร้อยละ 13.3 ของพื้นที่ทั้งประเทศ ลักษณะพื้นที่ทอดยาวจากเหนือ-ใต้คิดเป็นระยะทางประมาณ 750 กิโลเมตร ความกว้างสูงสุดประมาณ 220 กิโลเมตรส่วนที่แคบที่สุดคือ “คอคอตกกระ” ในจังหวัดระนองมีความกว้าง 50 กิโลเมตรภาคใต้มีชายฝั่งทะเลรวมประมาณ 1,643 กิโลเมตร

มีการจำแนกการใช้ประโยชน์พื้นที่ แบ่งเป็น พื้นที่ป่าไม้ 9.36 ล้านไร่ หรือร้อยละ 25.0 ของพื้นที่ภาค พื้นที่ป่าชายเลน 1.3 ล้านไร่ พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร 18.3 ล้านไร่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมัน ประมาณ 15.9 ล้านไร่ หรือ ร้อยละ 86.9 ของพื้นที่การเกษตร รองลงมาเป็นพื้นที่นา และพื้นที่ปลูกไม้ผล คิดเป็นร้อยละ 4.2 และ 4.3 ของพื้นที่การเกษตรตามลำดับ

เมื่อพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจภาคใต้ยังคงพึ่งพาภาคเกษตรเป็นหลักหากพิจารณาข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทยจะพบว่า โครงสร้างเศรษฐกิจภาคใต้ประกอบด้วย การเกษตร ร้อยละ 27 อุตสาหกรรมร้อยละ 12 คำส่งค้าปลีกร้อยละ 10 การขนส่งร้อยละ 9 การท่องเที่ยวร้อยละ 8 การก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ร้อยละ 7 อื่นๆร้อยละ 27 ลักษณะทางเศรษฐกิจของภาคใต้สอดคล้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์กล่าวคือ สภาพทางภูมิศาสตร์ก่อกำเนิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยภาคใต้มีสภาพภูมิประเทศมี 2 ฝั่ง คือ ด้านตะวันตกมีแนวเทือกเขาตะนาวศรี และเทือกเขาภูเก็ต เป็นแหล่งกำเนิดสายน้ำที่สำคัญเช่นแม่น้ำกระบุรี และแม่น้ำตาปี ตอนกลางของภาคมีเทือกเขานครศรีธรรมราชทอดเป็นแนวเหนือ-ใต้ ด้านตะวันออกมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบขนาดใหญ่เหมาะสำหรับการเพาะปลูกพืช มีพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญ ได้แก่ ทะเลน้อย และทะเลสาบสงขลา ภาคใต้มีพื้นที่เกาะกระจายอยู่ในทะเลทั้งสองฝั่งซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของภาค เช่น เกาะสมุย เกาะพะงัน เกาะลันตา เกาะสิมิลัน เกาะสุรินทร์ เกาะพีพี และเกาะหลีเป๊ะ เกาะลันตา

ลักษณะภูมิศาสตร์เช่นนี้ก่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หล่อเลี้ยงภาคใต้นับ 10 ล้านคน แม้ว่าที่ผ่านมาสภาพภูมิศาสตร์จะเกิดการเปลี่ยนแปลงจากกิจกรรมการพัฒนาแต่ยังไม่ถึงขั้นที่ไม่สามารถฟื้นฟูเยียวยาได้ หากกิจกรรมการพัฒนาในอนาคตยังเป็นไปตามศักยภาพของพื้นที่ การเยียวยาฟื้นฟูตลอดจนพัฒนาให้เกิดจุดเด่นย่อมกระทำได้ ฉะนั้นจึงนับว่าลักษณะเศรษฐกิจของภาคใต้ผูกโยงกับฐานทรัพยากรอย่างแนบแน่น

เมื่อแยกตามลักษณะของกิจการระบบเศรษฐกิจภาพรวมของภาคใต้ประกอบด้วยภาคเกษตรมีสัดส่วน GRP มากที่สุดคิดเป็นเกือบ 1 ใน 4 และภาคการท่องเที่ยวมีสัดส่วนอันดับสองร้อยละ 13 ของ GRP ภาคใต้ ภาคส่งออก ซึ่งมีความเชื่อมโยงสูงกับภาคอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนร้อยละ 11 ของ GRP การทำความเข้าใจกับภาพรวมทางเศรษฐกิจภาคใต้มีความสำคัญมากต่อการสร้างนโยบายด้านการพัฒนา เพราะนโยบายเหล่านั้นจะนำมาสู่การเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจโดยรวมของคนภาคใต้หรือเป็นนโยบายเศรษฐกิจที่เอื้อประโยชน์แก่คนบางกลุ่มและลดทอนศักยภาพทางเศรษฐกิจของคนส่วนใหญ่

การรู้จักฐานเศรษฐกิจภาคใต้มีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจในการสร้างนโยบายที่ถูกต้อง โดยคำว่าถูกต้องคือการพัฒนาที่มีเป้าหมายสู่ ‘การกระจาย - ความเป็นธรรม - การเติบโต - ความยั่งยืน’ เป็นการดำเนินนโยบายเพื่อคนส่วนใหญ่นั้นคือนโยบายที่ผลิออกมาจะเป็นประโยชน์กับประชาชนโดยรวม ที่ผ่านมารัฐไม่ได้ใส่ใจกับศักยภาพทางเศรษฐกิจของภาคใต้ พิจารณาได้จากวิธีการสร้างนโยบายของรัฐที่ใช้การเติบโตของตัวเลขเป็นหลักแล้วเชื่อว่าเมื่อตัวเลขเติบโตประชาชนในภาคใต้จะได้รับประโยชน์ แต่แท้จริงแล้วการเติบโตของตัวเลขรายได้กับการกระจายรายได้ไม่ใช่สิ่งเดียวกัน เราจึงเห็นจังหวัดระยองซึ่งเป็นจังหวัดที่มีรายได้สูงสุดของประเทศแต่ประชาชนจังหวัดระยองไม่ได้ร่ำรวยตามตัวเลขรายได้ของจังหวัด เพราะตัวเลขของจังหวัดระยองมาจากการพัฒนาขนาดใหญ่ที่ประชาชนไม่ได้เป็นหุ้นส่วนการพัฒนา ส่วนการจ้างงานที่เกิดขึ้นนั้นไม่สามารถรับรองได้ว่าคุณภาพชีวิตของประชาชนจะดีกว่าเดิม เพราะการกลายเป็นแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมอาจมีรายได้จากการขายแรงงานแต่ต้นทุนของชีวิตด้านอื่นๆหายไป นอกจากนี้หากเปรียบเทียบระหว่างรายได้จากอาชีพเดิมกับการเป็นแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมไม่ได้รับรองว่ารายได้จากการเป็นแรงงานจะมีมูลค่ามากกว่า

ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจที่เป็นกระแสหลักในปัจจุบันเป็นทั้งมายาและเป็นทั้งตัวชี้หน้า ลักษณะเช่นนี้อธิบายเพิ่มเติมได้ว่า เมื่อรัฐบาลออกนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจมักจะอ้างตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการเติบโตของจีดีพี การเติบโตของรายได้ หรือมักกล่าวว่าสัดส่วนของอุตสาหกรรมหนักภาคใต้น้อยเกินไป เป็นต้น ทำให้นโยบายการพัฒนามีแต่มุ่งสู่การเติบโตของตัวเลข โดยสร้างมายาคติว่าเมื่อตัวเลขเติบโตคนจะร่ำรวย คนจะมีงานทำ กระแสเช่นนี้ดำเนินมานานปีจนกระทั่งกลายเป็นกระแสหลักของการพัฒนา และผู้ใดเห็นต่างผู้นั้นกลายเป็นผู้ขัดขวางการพัฒนา การผูกขาดการนิยามการพัฒนานำไปสู่การพัฒนาที่ศทางเดียวปรากฏการณ์เช่นนี้กลายเป็นการสร้างประโยชน์ให้กับคนกลุ่มเดียวที่มีความสามารถในการลงทุน โดยคนกลุ่มนี้เติบโตและร่ำรวยมากขึ้นทุกปี

ข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทยบ่งชี้ว่าโครงสร้างเศรษฐกิจภาคใต้ประกอบด้วย เกษตร ๒๗ เปอร์เซ็นต์ อุตสาหกรรม 12 เปอร์เซ็นต์ ค้าปลีก 10 เปอร์เซ็นต์ ขนส่ง 9 เปอร์เซ็นต์ ท่องเที่ยว 8 เปอร์เซ็นต์ ก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ 7 เปอร์เซ็นต์ อื่นๆ 27 เปอร์เซ็นต์ ฉะนั้นจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจพบว่า

ภาคใต้ขึ้นกับการเกษตรหรืออาจจะกล่าวให้ครอบคลุมมากขึ้นว่าฐานเศรษฐกิจภาคใต้ผูกโยงกับฐานภูมิศาสตร์ กิจกรรมที่อาจจะไม่เกี่ยวข้องกับฐานภูมิศาสตร์เลยคือ การก่อสร้าง การขนส่ง ซึ่งรวมแล้วมีประมาณ 16 เปอร์เซ็นต์ เมื่อพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจภาคใต้แล้วคำถามสำคัญคือเราจะพัฒนาภาคใต้ไปในแนวทางไหน ข้อถกเถียงสำคัญที่ภาครัฐมักให้เหตุผลในการพัฒนาภาคใต้คือมีอุตสาหกรรมในสัดส่วนที่น้อยเกินไป ฉะนั้นวิธีการของรัฐคือผลิตนโยบายการพัฒนาแบบเมกะโปรเจกต์ลงสู่พื้นที่ภาคใต้ตลอดมา

คำถามสำคัญคือเราจะพัฒนาภาคใต้ไปเพื่อประโยชน์ของใคร หากเป็นประโยชน์ของกลุ่มทุนใหญ่เพียงไม่กี่คน เมกะโปรเจกต์อาจเป็นคำตอบที่ดี แต่หากพัฒนาไปสู่การได้รับประโยชน์ของประชากรทั้งภาคใต้ เมกะโปรเจกต์นอกจากไม่ตอบสนองเศรษฐกิจของประชาชนแล้วยังเป็นการลดทอนศักยภาพเศรษฐกิจของประชาชนอีกด้วย

สถานประกอบการภาคใต้บ่งชี้ถึงธรรมชาติของระบบเศรษฐกิจ

ก่อนอื่นลองพิจารณาตัวเลขของสถานประกอบการในภาคใต้จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สถานประกอบการในภาคใต้มีจำนวน 353,637 แห่ง โดยลักษณะสถานประกอบการประกอบด้วย

- ขยายปลีก 1349.6
- ที่พักแรมบริการอาหารและเครื่องดื่ม 620.3
- กิจกรรมบริการอื่นๆ 379.3
- การผลิต 357.2
- การขายส่ง ขยายปลีกซ่อมแซมยานยนต์ 259.8
- การขายส่ง 209.2
- กิจกรรมบริหารและการบริการสนับสนุน 96.1
- กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์ 81.2
- การก่อสร้าง 57.5
- ขนส่งทางบกและสถานที่เก็บสินค้า 38.6
- กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี 30.7
- ศิลปะ บันเทิง นันทนาการ 30.5
- อื่นๆ 26.4

เมื่อพิจารณาสถานประกอบการโดยคิดจากจำนวนคนทำงานในสถานประกอบการ พบว่าร้อยละ 98.0 เป็นสถานประกอบการที่มีการจ้างงาน 1-15 คน ส่วนสถานประกอบการที่มีคนทำงาน 16-25 คน มีจำนวนร้อยละ 0.9 จำนวนคนทำงาน 31-50 และ 51-200 คน มีจำนวนสถานประกอบการร้อยละ 0.4 เท่ากัน สถานประกอบการที่มีคนทำงาน 26-30 มีจำนวนร้อยละ 0.2 ส่วนสถานประกอบการที่มีคนงานตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป มีจำนวนร้อยละ 0.1 จำนวนคนงานที่ทำงานในสถานประกอบการภาคใต้มีจำนวน 1.3 ล้านคน โดยเป็นคนทำงานในสถานประกอบการที่มีการจ้างงาน 1-15 คน จำนวน 785,300 คน รองลงมามีคนทำงานในสถานประกอบการที่มีการจ้างงานตั้งแต่ 200 คน จำนวน 222,500 คน และทำงานในสถานประกอบการที่มีการจ้างงาน 51-200 คน จำนวน 142,000 คน ส่วนสถานประกอบการอื่นมีคนทำงานจำนวน 134,800 คน

ลักษณะของสถานประกอบการพบว่า ร้อยละ 93.8 เป็นสถานประกอบการส่วนบุคคล บริษัทจำกัด/บริษัทมหาชน ร้อยละ 3.9 ห้างหุ้นส่วนจำกัด/ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ร้อยละ 1.6 ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจสมาคม มูลนิธิ ร้อยละ 0.7 เมื่อพิจารณาการรวมทุนจากต่างประเทศในสถานประกอบการที่จดทะเบียนในรูปแบบบริษัท พบว่า ร้อยละ 96.5 ไม่มีการร่วมทุนจากต่างประเทศ

จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติบ่งชี้ปัจจัยสำคัญในการกำหนดการพัฒนา

เศรษฐกิจของภาคใต้ไม่ได้ขึ้นกับการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่แต่เป็นสถานประกอบการขนาดเล็ก ซึ่งคนท้องถิ่นเป็นเจ้าของ การจ้างงานแต่ละสถานประกอบการรองรับคนในท้องถิ่น โดยสถานประกอบการจำนวนสามแสนกว่าแห่งที่กระจายอยู่ทั่วภาคใต้เท่ากับเป็นแหล่งจ้างงานของคนท้องถิ่นด้วย โดยสถานประกอบการส่วนใหญ่เป็นเจ้าของคนเดียวและน้อยมากที่จะร่วมหุ้นกับต่างประเทศ เมื่อเราพิจารณาให้ลึกลงไปจะพบว่ากิจการของคนภาคใต้ล้วนเชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรอย่างแยกกันไม่ออก โดยเฉพาะสถานประกอบการด้านการเกษตรและการท่องเที่ยว ประมง รวมทั้งสถานประกอบการการผลิตหรือภาคอุตสาหกรรมล้วนเป็นอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงกับภาคการเกษตร ฉะนั้นการรักษาฐานเศรษฐกิจของคนได้จึงเท่ากับการรักษาฐานทรัพยากร เพราะเมื่อสูญเสียฐานทรัพยากรเท่ากับสูญเสียศักยภาพทางเศรษฐกิจ

หากลองตั้งสมมติฐานว่าเศรษฐกิจของภาคใต้ประกอบด้วยนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ซึ่งดึงเอาทรัพยากรหลายอย่างไปใช้เช่น น้ำ ชายฝั่งทะเล ตลอดจนการประกอบการการใช้พื้นที่จำนวนมาก รวมทั้งการปล่อยมลพิษทั้งทางน้ำทางอากาศออกมา จะส่งผลต่อการทำลายภาคการเกษตรและการท่องเที่ยวรวมทั้งการประมง จำนวนสถานประกอบการในภาคใต้ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอาจลดลงอย่างมาก เพราะไม่สามารถประกอบการได้ นั่นเท่ากับลดทอนเศรษฐกิจของคนส่วนใหญ่ ส่งผลต่อรายได้ การจ้างงานและคุณภาพชีวิตโดยรวมของคนได้

สภาวะการเกษตรภาคใต้บ่งชี้ทิศทางการพัฒนา

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าภาคใต้มีผู้ถือครอง ทำการเกษตรทั้งสิ้น 1,020,369 ราย มีเนื้อที่ถือครอง ทำการเกษตร ประมาณ 14.6 ล้านไร่ ครั้วเรือนของผู้ถือครองทำการเกษตรในภาคใต้มีจำนวนสมาชิกในครั้วเรือนทั้งสิ้น 3.2 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 33.7 ของประชากรภาคใต้ (ประชากรทั้งสิ้นของภาคใต้มีประมาณ 9.5 ล้านคน) โดยเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ ร้อยละ 50.6 และ 49.4 ตามลำดับ มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ยครั้วเรือนละ 3 คนในรอบ 10 ปี ที่ผ่านมา พบว่า ครั้วเรือนของผู้ถือครองทำการเกษตรมีขนาดลดลง จาก 3.6 คน ในปี 2551 เป็น 3.3 คน ในปี 2556 และ 3.1 คน ในปี 2561

ครั้วเรือนผู้ถือครองทำการเกษตรประมาณ 1 ใน 3 มีรายได้จากการทำการเกษตรอย่างเดียว (ร้อยละ 34.5) ขณะที่รายได้จากการทำการเกษตรและจากแหล่งอื่นด้วย ร้อยละ 65.1 เป็นที่น่าสังเกตว่า ครั้วเรือนของผู้ถือครองทำการเกษตรที่มีรายได้ของครั้วเรือนจากการทำการเกษตรอย่างเดียวมีสัดส่วนลดลง จากปี 2556 ถึงร้อยละ 37.0 ผู้ถือครองทำการเกษตรส่วนใหญ่ไม่มีหนี้สินเพื่อการเกษตร (ร้อยละ 81.8) ในจำนวนผู้ถือครอง ที่มีหนี้สินเพื่อการเกษตร (ร้อยละ 18.2) พบว่า เป็นการกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) มากที่สุด (ร้อยละ 76.9) รองลงมาคือ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ธนาคารอื่นๆ/ สถาบันการเงิน (ร้อยละ 17.2 และร้อยละ 11.2 ตามลำดับ) ผู้ถือครองทำการเกษตรของภาคใต้มีเนื้อที่ถือครองขนาด 10 - 39 ไร่ มากที่สุด (ร้อยละ 42.6) รองลงมา เป็นผู้ถือครองที่มีเนื้อที่ขนาดต่ำกว่า 6 ไร่ (ร้อยละ 34.2) สำหรับผู้ถือครองทำการเกษตรที่ถือครอง เนื้อที่ขนาดใหญ่ (140 ไร่ขึ้นไป) มีเพียงร้อยละ 0.4 เท่านั้น

สำหรับเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรโดยเฉลี่ยของภาคใต้ พบว่าในปี 2561 มีเนื้อที่ถือครองโดยเฉลี่ย 14.3 ไร่ โดยมีแนวโน้มลดลงเมื่อเทียบกับ ปี 2551 และ 2556 ซึ่งมีเนื้อที่ถือครองเฉลี่ย 15.4 และ 14.6 ไร่ ตามลำดับ จากเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรของภาคใต้ 14.6 ล้านไร่ พบว่า เนื้อที่ส่วนใหญ่ ปลูกยางพารา (ร้อยละ 55.3) รองลงมาปลูกพืชยืนต้น ไม้ผล และสวนป่า(ร้อยละ 37.6) และที่ปลูกข้าว (ร้อยละ 3.9)

ผู้ถือครองทำการเกษตรในภาคใต้มากกว่าครึ่งเป็นผู้ใช้เนื้อที่ถือครองปลูกยางพารา (ร้อยละ 66.2) รองลงมา เป็นผู้ใช้เนื้อที่ถือครองปลูกพืชยืนต้น ไม้ผล และสวนป่า (ร้อยละ 40.5) เป็นผู้ใช้เนื้อที่ถือครองปลูกข้าว (ร้อยละ 7.4) เป็นผู้ใช้เนื้อที่ถือครองเลี้ยงสัตว์(ร้อยละ 6.3) และเป็นผู้ใช้เนื้อที่ถือครองทำการเกษตรอื่นๆ ได้แก่ ปลูกพืชผัก สมุนไพร และไม้ดอกไม้ประดับ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่น้ำจืด ปลูกพืชไร่ และทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 2.9 1.1 0.8 และ 0.5 ตามลำดับ

ผู้ถือครองทำการเกษตรส่วนใหญ่ทำการเกษตรในเนื้อที่ของตนเองอย่างเดียว (ร้อยละ 89.7) ในขณะที่ทำการเกษตรในเนื้อที่ไม่ใช่ของตนเอง ร้อยละ 6.3 และร้อยละ 4.0 ทำการเกษตรทั้งในเนื้อที่ของตนเองและไม่ใช่ของตนเองผู้ถือครองทำการเกษตรส่วนใหญ่ไม่มีการจ้างลูกจ้างทำงานเกษตร (ร้อยละ 73.7) และ

ประมาณ 1 ใน 4 มีกำลังลูกจ้างทำงานเกษตร (ร้อยละ 26.3) ในจำนวนนี้เป็นการจ้างลูกจ้างชั่วคราวอย่างเดียว ร้อยละ 16.4 จ้างลูกจ้างประจำอย่างเดียว ร้อยละ 7.6 และจ้างทั้งลูกจ้างประจำและชั่วคราว ร้อยละ 2.3 สำหรับการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับลูกจ้างทำการเกษตรของผู้ถือครองในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา พบว่าจำนวนผู้ถือครองทำการเกษตรที่มีการจ้างลูกจ้างชั่วคราวลดลงอย่างต่อเนื่อง

ข้อมูลพื้นฐานภาคเกษตรบ่งชี้ศักยภาพการพัฒนาภาคได้

การเกษตรภาคใต้ครอบคลุมประชากรกว่าร้อยละ 33 ของจำนวนประชากรทั้งภาคขณะนั้นทิศทางการเกษตรของภาคใต้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของคนใต้หากวิเคราะห์ตามตัวเลขของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า การถือครองจำนวนที่ดินของคนภาคใต้โดยเฉลี่ย 14.3 ไร่ นั้นหมายความว่าถ้าหากที่ดินถูกใช้สำหรับการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เท่ากับประชาชนต้องสูญเสียศักยภาพทางเศรษฐกิจจำนวนหลายครัวเรือน (กรณีการสร้างนิคมอุตสาหกรรมจะจำเป็นต้องใช้ที่ดิน 16,000 ไร่ - ยังมีกรณีการสร้างนิคมอุตสาหกรรมอื่นอีกหลายพื้นที่ในภาคใต้) เท่ากับเป็นการลดทอนหรือทำลายศักยภาพทางเศรษฐกิจของคนใต้

คนภาคใต้ที่ทำการเกษตรนอกจากมีรายได้จากการเกษตรแล้วยังมีรายได้จากการทำงานอย่างอื่น และแม้ว่าโดยส่วนมากผู้ทำการเกษตรมีรายได้จากแหล่งอื่นด้วยถึงจำนวนร้อยละ 65 ของผู้ทำการเกษตรทั้งภาคแต่การเกษตรถือเป็นรากฐานทางเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้ ข้อสังเกตที่สำคัญสำหรับภาคการเกษตรคือโดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.7) ทำการเกษตรเองโดยไม่มีลูกจ้าง คำอธิบายที่สำคัญสำหรับภาคการเกษตรที่ต้องเปลี่ยนแปลงคือคำว่า การจ้างงาน ทั้งนี้เพราะในกระบวนการพัฒนากระแสหลักนับการจ้างงานในโรงงานหรือสถานประกอบการว่าเป็นการจ้างงาน แต่ไม่นับรวมการจ้างงานในภาคการเกษตรซึ่งเจ้าของกิจการเป็นแรงงาน คำโฆษณาของการพัฒนาอุตสาหกรรมหนักจึงมักชี้ชวนว่าจะสามารถจ้างงานให้เกิดขึ้นกับประชาชนในภาคใต้

เศรษฐกิจภาคใต้ล้วนอาศัยฐานทรัพยากร

การท่องเที่ยวซึ่งเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้เป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญโดยภาคใต้มีจำนวนห้องพักและการจ้างงานในกิจการท่องเที่ยวสูงที่สุดในประเทศ นอกจากนี้กิจการท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจอีกหลายกิจการตามมา สำหรับภาคการประมงภาคใต้กว่าร้อยละ 90 เป็นการทำประมงทะเลเรือประมงขนาดเล็กประมาณร้อยละ 70 เรือประมงเชิงพาณิชย์ร้อยละ 30 ภาคใต้มีมูลค่าการผลิต ด้านการเกษตรและการค้าขายแดนมากที่สุด โดยมีมูลค่าการค้ารวม ๓๘๐,๓๔๔ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๖๐.๘ ของมูลค่าการค้าขายแดนรวมทั้งประเทศ

การค้าขายแดนภาคใต้มีมูลค่าการค้าผ่านด่านชายแดนสูงที่สุดของประเทศ จากการค้าผ่านด่านชายแดนไทย - มาเลเซีย จำนวน 5 แห่ง ประกอบด้วย ด่านวังประจัน และด่านตำมะลังจังหวัดสตูล ด่านปา

ดั่งเบซาร์ ด้านสะเดา และด้านบ้านประกอบ ในจังหวัดสงขลา โดยในปี 2561 มีมูลค่าการค้าชายแดน 564,522.6 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.7 ของมูลค่าการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย และคิดเป็นร้อยละ 40.5 ของมูลค่าการค้าชายแดนรวมประเทศ เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 1.6 เป็นมูลค่าการส่งออก 289,177.3 ล้านบาท สินค้าส่งออกที่สำคัญ ประกอบด้วย ยางพารา เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบและผลิตภัณฑ์ยาง โดยด้านชายแดนสะเดาและด้านชายแดนปาดังเบซาร์ มีมูลค่าการค้าชายแดน สูงสุด มากเป็นอันดับ 1 และอันดับ 2 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 98.3 ของมูลค่าการค้าชายแดนไทยมาเลเซีย และร้อยละ 42.6 ของการค้าชายแดนของประเทศสำหรับมูลค่าการค้าชายแดนไทย-เมียนมาในจังหวัดระนองปี2561มีมูลค่าการค้าชายแดนและการค้าชายแดนรวม จำนวน 21,703.7 ล้านบาท ลดลงจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 15.9 คิดเป็นร้อยละ 8.8 ของมูลค่าการค้าชายแดนไทย – เมียนมาร์ เป็นมูลค่าการส่งออก 16,734.2 ล้านบาท

ระบบเศรษฐกิจเช่นนี้ทำให้ภาคใต้อยากจนหรือไม่

คำถามสำคัญสำหรับการสร้างนโยบายเศรษฐกิจสำหรับภาคใต้คือ ลักษณะทางเศรษฐกิจของภาคใต้ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทำให้ประชาชนในภาคใต้อยากจนข้นแค้นหรือไม่ คำถามนี้สำคัญมากเนื่องจากรัฐส่วนกลางต้องการเปลี่ยนการพัฒนาภาคใต้อีกแนวทางหนึ่ง โดยต้องการเปลี่ยนภาคใต้ไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมหนัก ด้วยข้ออ้างที่ชี้ว่าภาคใต้มีสัดส่วนอุตสาหกรรมหนักน้อยเกินไป ทำให้ประชาชนไม่สามารถมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างที่รัฐบาลอยากให้เป็น

สมมติฐานของรัฐบาลยังตั้งอยู่บนโลกของความรู้ ความเชื่อแบบเดิม นั่นคือการปั่นตัวเลขให้โตแล้วโน้มน้าวประชาชนจะร่ำรวย การปั่นตัวเลขให้โตสำหรับรัฐบาลมีเส้นทางเดียวคือการพัฒนาเมกะโปรเจกต์ รัฐไม่เคยสรุปบทเรียนความผิดพลาดของวิธีคิดเช่นนี้ อีกทั้งการตัดสินใจในท่วงทำนองนี้ยังแฝงไว้ด้วยนัยยะของผลประโยชน์สำหรับคนบางกลุ่มหากลองพิจารณาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับประชาชนภายใต้ลักษณะทางเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ว่าส่งผลดีต่อประชาชนโดยรวมอย่างไร เมื่อเปรียบเทียบกับกาเกิดอุตสาหกรรมหนัก แนวทางไหนจะเกิดผลดีต่อประชาชนมากกว่ากันฐานเศรษฐกิจของภาคใต้ในปัจจุบันสะท้อนผลลัพธ์สำคัญดังนี้

1.รายได้จากการประกอบการอุตสาหกรรมการผลิตขนาดเล็ก ภาคกลางและภาคใต้มีรายได้สุทธิเฉลี่ยสูงสุด ภาคกลาง 190,595 บาท ภาคใต้138,421 บาท

2.ปี 2552-2558 คร่าวเรือนภาคใต้มีความมั่งคั่งสุทธิและรายได้คงเหลือสูงกว่าคร่าวเรือนประเทศ โดยความมั่งคั่งสุทธิระดับประเทศอยู่ที่ 581,000 บาท ส่วนความมั่งคั่งของภาคใต้อยู่ที่ 613,500 บาท

3.อาชีพที่ก่อให้เกิดความมั่งคั่งสูงสุดของภาคใต้เรียงตามลำดับดังนี้ เกษตรกรเจ้าของที่ - ผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ - นักวิชาการ - นักบริหาร - ผู้ดำเนินธุรกิจ - คนงานเกษตร - เสมียน - พนักงาน - ผู้ให้บริการ - ผู้ปฏิบัติงานผลิต

4.สถานประกอบการภาคใต้กว่าสามแสนแห่งกว่าร้อยละ 90 เป็นสถานประกอบการขนาดเล็กและขนาดกลาง จ้างงาน 1-15 คนสะท้อนให้เห็นว่าอุตสาหกรรมภาคใต้ควรเป็นเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดกลางที่ต่อยอดจากศักยภาพของท้องถิ่น จ้างงานในท้องถิ่น เพิ่มรายได้ให้กับคนท้องถิ่น

5.รายได้เฉลี่ยครัวเรือนภาคใต้มีแนวโน้มลดลงแต่ยังอยู่ในระดับสูงโดยปี 2560 ภาคใต้มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ย 28,526 บาทต่อเดือน สูงกว่าประเทศซึ่งมีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนที่ 26,946 บาทต่อเดือน ลดลงเมื่อเทียบกับปี 2556 ที่มีรายได้ 29,280 บาทต่อเดือน จังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือน สูงสุดของภาค คือ จังหวัดภูเก็ต 39,594 บาทต่อเดือน รองลงมา คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 38,026 บาทต่อ เดือน ส่วนจังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนต่ำสุด คือ จังหวัดพัทลุง 20,509 บาทต่อเดือน

ผลลัพธ์การพัฒนาภาคใต้ภายใต้โครงสร้างเศรษฐกิจเช่นนี้ไม่ได้ทำให้สภาพความเป็นอยู่ของคนใต้ด้อยไปกว่าภาคอื่นแต่มีตัวชี้วัดหลายประการที่ต่ำกว่าภาคอื่น เช่นนั้นโครงสร้างเศรษฐกิจที่เป็นอยู่จึงไม่ได้เป็นปัญหาส่งผลให้คนภาคใต้ยากจน การลดน้อยถอยลงของรายได้จึงอาจเป็นปัญหาของประสิทธิภาพไม่ใช่ลักษณะหรือรูปแบบทางเศรษฐกิจ ฉะนั้นคำถามสำคัญคือความพยายามในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของรัฐบาลเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อประโยชน์ของใคร

การเติบโตหรือทรุดตัวของเศรษฐกิจภาคใต้ขึ้นอยู่กับปัจจัยใด

เมื่อเศรษฐกิจของภาคใต้ขึ้นอยู่กับฐานทรัพยากร การเติบโตหรือการทรุดตัวย่อมขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจัยความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติกลายเป็นปัจจัยบ่งชี้การเติบโตทางเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคใต้ โดยเราสามารถสังเกตปรากฏการณ์ในหลายวาระว่าหากทรัพยากรเสื่อมโทรมลงเศรษฐกิจภาคใต้จะอ่อนแอลง เช่น รายงานเศรษฐกิจของธนาคารแห่งประเทศไทยสำนักงานภาคใต้ บ่งชี้ว่าการผลิตภาคอุตสาหกรรมและการส่งออกที่สร้างรายได้ให้กับเศรษฐกิจภาคใต้ใน ปี 2560 กลับขยายตัวเพียงเล็กน้อยที่ร้อยละ 1.1 สาเหตุหลักมาจากการผลิตอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็ง และแปรรูปที่ลดลงเนื่องจากการลดลงของปริมาณ วัตถุดิบและการสูญเสียความสามารถในการแข่งขันของสินค้ากุ้งที่ต้นทุนการผลิตของไทยสูงกว่าคู่แข่ง

หากสัตว์น้ำในทะเลหายไปชาวประมงพื้นบ้านและประมงพาณิชย์จะเกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจตามมา หากชายหาดและปะการังเสียหายการท่องเที่ยวในอันดามันจะเข้าสู่ภาวะตกต่ำ หากภาคใต้ขาดแคลนน้ำภาคการเกษตรจะกระทบเป็นวงกว้าง ฉะนั้นหากคำนึงถึงระบบเศรษฐกิจของประชาชนในภาคใต้ ไม่อาจใช้วิธีคิดแบบปันตัวเลขให้โตเพราะตัวเลขรายได้ที่เติบโตไม่ใช่ปัจจัยบ่งชี้ว่ารายได้จะกระจายไปยังประชาชนโดยส่วนใหญ่ ของภาคใต้ ประเด็นนี้มีความสำคัญมากหากผู้กำหนดนโยบายยังไม่ตระหนักและเรียนรู้ การกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจจะกลายเป็นการทำร้ายเศรษฐกิจของประชาชน

การเติบโตหรือหดตัวของเศรษฐกิจของภาคใต้จึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าสัดส่วนภาคอุตสาหกรรมของภาคใต้จะขยายใหญ่โตกว่านี้หรือไม่ แต่การหดตัวของเศรษฐกิจภาคใต้ต้องพิจารณาจากฐานเศรษฐกิจโดยตรง คือ ราคายางพารา ปาล์มน้ำมัน ประมง ท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการแปรรูป ฉะนั้นการพัฒนาภาคใต้เพื่อให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจึงไม่ใช่การเปลี่ยนคนใต้ให้เป็นแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม แต่คือการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดในกิจการที่เกี่ยวข้องกับรากฐานทางเศรษฐกิจของคนใต้ ซึ่งรัฐบาลกลับคิดตรงกันข้ามมาตลอดว่าภาคการเกษตรไม่สามารถทำให้คนใต้มีความร่ำรวยเพิ่มขึ้นจึงต้องเปลี่ยนแผ่นดินภาคใต้ให้เป็นนิคมอุตสาหกรรม นั่นเท่ากับว่าเปลี่ยนคนใต้จากเจ้าของกิจการไปสู่การเป็นแรงงานรับจ้าง จากประสบการณ์ของหลายพื้นที่พบว่าเมื่อประชาชนสูญเสียปัจจัยการผลิตและศักยภาพการผลิตจะเข้าสู่ภาวะยากจนอย่างถาวร

เมื่อพิจารณาข้อมูลพื้นฐานศักยภาพภาคใต้ พบว่าสามารถออกแบบแนวทางให้เกิดการพัฒนาที่ตรงตามความต้องการและนำไปสู่แนวทางที่ยั่งยืนได้ การออกแบบกฎหมายให้มีการใช้สิทธิที่ดินเกินกว่าของนักลงทุนจะก่อผลกระทบถึงรากฐานของเกษตรกรซึ่งเป็นประชาชนกลุ่มใหญ่ในภาคใต้ การที่รัฐตั้งสมมติฐานว่าภาคใต้จะเจริญได้จะต้องนำทรัพยากรทั้งหมดไปให้นักลงทุน เพื่อให้นักลงทุนสร้างนิคมอุตสาหกรรมกลายเป็นการเติบโตของตัวเลข ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเติบโตของประชาชนในภาคใต้ แต่อย่างใด ฉะนั้นเครือข่ายประชาชนปกป้องภาคใต้จากกฎหมายSEC จึงขอเสนอแนวทางการพัฒนาภาคใต้ต่อรัฐบาลดังนี้

1

ทิศทางการพัฒนาพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้

กำหนดให้พื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้เป็นพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจเพื่อความยั่งยืนและเป็นการพัฒนาที่เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละพื้นที่ ทิศทางหลักของการพัฒนาภาคใต้จะต้องดำเนินการภายใต้ศักยภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การพัฒนาภาคใต้จะต้องไม่เปลี่ยนแปลงผังเมืองจนกระทบระบบเศรษฐกิจของประชาชนและไม่มีกีดกีดการพัฒนาที่จะนำไปสู่การยึดทรัพยากรด้านต่างๆให้คนเพียงกลุ่มเดียว การพัฒนาภาคใต้เมื่อพิจารณาพื้นฐานทางเศรษฐกิจไม่จำเป็นต้องเกิดนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เพราะอุตสาหกรรมภาคใต้เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กต่อเนื่องจากวัตถุดิบท้องถิ่น ฉะนั้นการพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้ควรดำเนินการตามแนวทางดังต่อไปนี้

- (1) ให้พื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้เป็นพื้นที่การพัฒนาภาคการเกษตร ภาคการท่องเที่ยว ภาคการประมง เพื่อยกระดับการผลิต การแปรรูป การตลาด โดยตอบสนองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

- (2) ให้การพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ภาคใต้มุ่งเน้นเป็นพื้นที่ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดกลางเพื่อต่อยอดและแปรรูปวัตถุดิบภาคการเกษตร
- (3) เพื่อกำหนดให้การใช้ที่ดินประกอบการอุตสาหกรรมในพื้นที่ภาคใต้มีความเหมาะสมไม่ส่งผลกระทบต่อภาคส่วนอื่นจะต้องดำเนินการจัดทำการศึกษาประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสม
- (4) เพื่อให้การจัดทำโครงสร้างพื้นฐานรองรับการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้จะต้องดำเนินการตามหลักการประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดแนวทางที่เหมาะสม
- (5) เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีกลไกที่มีประสิทธิภาพในการผลักดันเศรษฐกิจยั่งยืนภาคใต้ จะต้องจัดให้มีกลไกการประสานงานและบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ

2

การกำหนดบทบาทของหน่วยงานเพื่อผลักดันเศรษฐกิจยั่งยืนภาคใต้

เพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจยั่งยืนภาคใต้ได้กำหนดบทบาทของหน่วยงานรัฐเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการผลักดันภารกิจและสร้างกลไกการขับเคลื่อนภารกิจเศรษฐกิจยั่งยืนภาคใต้ที่มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว จึงกำหนดบทบาทของหน่วยงานรัฐดังนี้

- (1) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการตามแผนการพัฒนาเศรษฐกิจยั่งยืนภาคใต้และพัฒนาระบบบริการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และการอื่นใดที่จำเป็นต่อการพัฒนาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้ยั่งยืน
- (2) สนับสนุนให้เกิดการประกอบการจากนักลงทุนในท้องถิ่นและนักลงทุนในประเทศหรือต่างประเทศเท่าที่จำเป็น เข้ามาประกอบการในกิจการเป้าหมายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจยั่งยืนภาคใต้ โดยการประกอบการนั้นต้องเป็นกิจการที่ต่อเนื่องจากวัตถุดิบท้องถิ่นและเป็นไปตามแผนที่กำหนดรวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิต แปรรูป และการพัฒนาศักยภาพบุคคล
- (3) จัดสรรงบประมาณ จัดหาแหล่งเงินที่เหมาะสม รวมถึงให้การสนับสนุนด้านอื่นเพื่อให้การดำเนินการของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องบรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเศรษฐกิจยั่งยืนภาคใต้

(4) สร้างบรรยากาศที่ดีสำหรับการประกอบกิจการ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้การประกอบกิจการในพื้นที่ส่งเสริมเศรษฐกิจยั่งยืนภาคใต้ ใช้พลังงานหมุนเวียนในสถานประกอบการ ส่งเสริมภาคการเกษตรปลอดสารเคมี และส่งเสริมให้เกิดการจัดระบบนิเวศที่ดีในการประกอบการ

3

การพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้เชิงประเด็น

ภาคใต้มีฐานเศรษฐกิจหลักเชิงประเด็นที่สำคัญและควรได้รับการพัฒนาต่อยอดทั้งในมิติการผลิต การแปรรูป การตลาด เพื่อพัฒนาให้อาชีพหลักของประชาชนในภาคใต้ได้รับการพัฒนาต่อยอด ทั้งนี้ เพราะการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงประเด็นส่งผลโดยตรงต่อรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งภาคการเกษตร เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ประมง ผลไม้ ซึ่งเป็นกิจกรรมการผลิตภาคการเกษตรที่สำคัญ และภาคการท่องเที่ยวซึ่งพื้นที่จังหวัดในภาคใต้สามารถทำรายได้จำนวนมากให้แก่ประเทศ กิจกรรมทางเศรษฐกิจเหล่านี้ควรได้รับการพัฒนาเชิงระบบ ต่อเนื่อง ยั่งยืน ทั้งนี้กิจกรรมเชิงประเด็นจะต้องสอดคล้องกับพื้นฐานอาชีพของคนภาคใต้ โดยการดำเนินการพัฒนาเชิงประเด็นมีหลักการสำคัญดังนี้

- (1) ให้แผนงานกิจกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจยั่งยืนภาคใต้เชิงประเด็นเกิดขึ้นจากแผนงานที่ผ่านการประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อให้สอดคล้องกับ ‘แผนภาพรวม’ ที่สอดคล้องระหว่างกิจกรรมการพัฒนา การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม โดยแผนภาพรวมจะเป็นแผนแม่บทสำหรับการพัฒนาทั้งให้ดำเนินไปในแนวทางที่สอดคล้องกันและผ่านการประเมินความเหมาะสมอย่างรอบด้าน
- (2) ให้แผนการพัฒนาเศรษฐกิจยั่งยืนภาคใต้เชิงประเด็นประกอบด้วยแผน 2 ระดับคือ แผนภาพรวมเชิงประเด็นและแผนรายละเอียดแต่ละประเด็น ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจได้ว่า แผนการพัฒนาที่เกิดขึ้นจะได้รับการกลั่นกรองจากเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลเชิงบวกต่อประชาชนที่เกี่ยวข้องกับอาชีพเหล่านั้น
- (3) ให้การพัฒนาเชิงประเด็นแต่ละอาชีพมีกระบวนการพัฒนาครบทั้งระบบ ทั้งการคิดค้นนวัตกรรม การผลิต การแปรรูป การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและปลอดภัย รวมทั้งสร้างระบบการตลาดที่มีประสิทธิภาพ โดยแผนการพัฒนาเชิงประเด็นจะต้องระบุ รูปแบบ กระบวนการ ช่วงเวลา การพัฒนาแต่ละประเด็นอย่างชัดเจน

การพัฒนาพื้นที่เฉพาะทางเศรษฐกิจ

การพัฒนาภาคใต้นอกจากการพัฒนาเชิงประเด็นแล้ว พื้นที่ภาคใต้ในแต่ละจังหวัดมีจุดเด่นและศักยภาพควรที่จะได้รับการพิจารณาให้มีการพัฒนาเป็นการเฉพาะ เพื่อต่อยอดและสร้างนวัตกรรมตามที่พื้นที่นั้นมีความโดดเด่น หากไม่มีการปกป้องพื้นที่หรือออกแบบมาตรการการพัฒนาที่ถูกต้องอาจทำให้พื้นที่เสื่อมโทรมลง ส่งผลต่อระบบการผลิตและรายได้ของประชาชน ทั้งนี้การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายสำคัญในการปกป้องนิเวศของพื้นที่เพื่อให้สามารถรักษากิจกรรมทางเศรษฐกิจนั้นไว้ได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้ให้มีเศรษฐกิจที่โดดเด่นเป็นการเฉพาะตามศักยภาพเพื่อการสร้างนวัตกรรมและพัฒนาขีดความสามารถในด้านต่างๆให้มีการเติบโตที่ยั่งยืน เช่น พื้นที่นาข้าว พื้นที่ประมงพื้นบ้าน พื้นที่แหล่งสมุนไพร พื้นที่ท่องเที่ยววนิเวศ เป็นต้น

(1) เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้ให้มีเศรษฐกิจที่โดดเด่นเป็นการเฉพาะตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่ เพื่อการสร้างนวัตกรรมและพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตและแปรรูปวัตถุดิบซึ่งมีความโดดเด่นในพื้นที่เฉพาะเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจให้มีการเติบโตที่ยั่งยืน

(ก) พื้นที่การผลิตอาหาร เช่น นาข้าว ประมงพื้นบ้าน

(ข) พื้นที่การท่องเที่ยวระบบนิเวศเฉพาะ

(ค) พื้นที่เฉพาะอื่นที่กำหนดขึ้นภายหลังภายใต้กระบวนการที่กำหนด

(2) ให้มีการจัดทำแผนการพัฒนาพื้นที่เฉพาะทางเศรษฐกิจ เพื่อกำหนดเขตการผลิตและพัฒนาที่มีคุณภาพ โดยการจัดทำแผนต้องระบุ แผนงาน งบประมาณ และแนวทางการดำเนินการ การจัดทำแผนให้มีการศึกษาผลกระทบและความเหมาะสมอย่างรอบด้าน โดยให้ใช้หลักการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดและออกแบบ

(3) การพัฒนาพื้นที่เฉพาะมีเป้าหมายสำคัญเพื่อการรักษาพื้นที่และระบบนิเวศให้คงอยู่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต กิจกรรมใดที่เกิดขึ้นจะต้องไม่กระทบต่อความสมบูรณ์ของระบบนิเวศหรือชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่นั้น

หน่วยวิจัยและพัฒนา

หน่วยวิจัยและพัฒนามีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้ ทั้งนี้หากสำรวจจะพบว่าการกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประชาชนในภาคใต้มีหลากหลาย โดยกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ดำเนินการล้วนต้องการการพัฒนาที่ต่อยอดให้ก้าวหน้ามากขึ้น กระบวนการวิจัยและพัฒนาจึงมีความสำคัญยิ่ง โดยหน่วยวิจัยและพัฒนาจะทำหน้าที่พัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคใต้ให้มีความต่อเนื่องและก้าวหน้าทันต่อเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อภาคการผลิตและภาคการท่องเที่ยว เพราะหากไม่มีการวิจัยเพื่อการปรับตัวจะทำให้การผลิตมีประสิทธิภาพลดลงส่งผลต่อเนื่องต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ

- (1) ให้รัฐจัดตั้งหน่วยวิจัยขึ้นมาเป็นการเฉพาะโดยมีภารกิจหลักเพื่อการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้ ทั้งเศรษฐกิจเชิงประเด็นและเศรษฐกิจพื้นที่เฉพาะ โดยให้เป็นหน่วยวิจัยที่มีสมรรถนะและความพร้อมด้านต่างๆที่เพียงพอต่อกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้
- (2) หน่วยวิจัยและพัฒนาทำหน้าที่ในการคิดค้นนวัตกรรมการผลิต การแปรรูป ให้มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนา กิจกรรมทางเศรษฐกิจเป้าหมาย โดยรัฐต้องจัดให้มีการจัดตั้งหน่วยวิจัยและพัฒนาเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาทั้งหมด โดยต้องระบุ กระบวนการ แผนงาน งบประมาณอย่างชัดเจน
- (3) หน่วยวิจัยและพัฒนาทำหน้าที่ส่งเสริมอย่างเป็นระบบให้ประชาชนเกิดกระบวนการพัฒนาคิดค้นเกี่ยวกับกิจการทางเศรษฐกิจของตน ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจซึ่งจะส่งผลต่อรายได้ของประชาชนโดยตรง โดยกระบวนการส่งเสริมดังกล่าวจะต้องจัดทำเป็นแผนงานอย่างเป็นระบบ เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนคิดค้น วิจัย สร้างนวัตกรรม